

הנחיות למורה – פעילות וועידת האקלים COP30 בבלם, ברזיל

ניתן להשתמש בפעילות המוצעת כהכנה לקראת השידור הישיר, או כסיכום לשידור הישיר.

מטרות הפעילות

1. לספק לתלמידים הקשר מקדים לוועידת האקלים COP30 המתקיימת בבלם, ביערות האמזונס.
 2. להעלות מודעות לקשר בין פעילות כלכלית (ובעיקר חקלאות מערבית) לבין פגיעה ביערות הגשם.
 3. להכיר את נקודת המבט של הקהילות הילידיות ואת המושג "צדק סביבתי".
 4. להכין שאלות משמעותיות לשידור החי ולשיחה עם פרופ' ירון זיו, באופן שיגביר את המעורבות של התלמידים.
- משך פעילות מומלץ: כ-20–30 דקות.

שלב 1: פתיח קצר – מהי הוועידה והיכן היא מתקיימת? (5 דקות)

1. הסבירו בקצרה:
 - ועידת האקלים COP30 היא מפגש עולמי של נציגי מדינות, מדענים וארגונים, שבו דנים בפתרונות למשבר האקלים.
 - הוועידה מתקיימת בבלם, בצפון ברזיל (מומלץ לפתוח את הקישור ולהראות את המיקום במפה), באזור יערות הגשם של האמזונס – אחד האזורים החשובים בעולם מבחינת אקלים, מגוון ביולוגי ותרבויות מקומיות.

2. אפשר לשאול את התלמידים:

- מה אתם יודעים על יערות האמזונס?
- למה לדעתכם חשוב שדווקא שם תתקיים ועידת אקלים?

שלב 2: צפייה בקליפ המחאה של הילידים (אפשר להקרין רק קטע)

הקרנו לתלמידים את הקליפ הקצר המתאר את המחאה של הילידים בפתיחת הוועידה, שבה הם מנעו את כניסת מנהיגי העולם.

https://youtu.be/y0vd5DcrUA0?si=Y5hrHnNIqGm_vBxZ

1. בקשו מהתלמידים לשים לב:

- מי האנשים שמופיעים בקליפ?
- מה הם עושים? איזה רגשות הם משדרים (כעס, פחד, תקווה וכד')
- לאחר הצפייה, פתחו שיח:

על מה, לדעתכם, הם מוחים?

- ממי הם דורשים שינוי, ומהו השינוי שהם רוצים?
- איך הייתם מרגישים אם החלטות על הבית שלכם היו מתקבלות בלי לשאול אתכם?

מטרה בשלב זה: להבין שהקהילות הילידיות רואות ביער בית, מקור חיים וזהות תרבותית, ולא רק "משאב כלכלי".

שלב 3: הקשר בין חקלאות מערבית לפגיעה ביערות הגשם

1. חלקו לתלמידים (או הקרינו) קטע קצר מהכתבה על הקשר בין חקלאות מערבית (למשל: גידול סויה לבעלי חיים, תעשיית בשר, כריתת יערות למרעה) לבין כריתת יערות האמזונס.

https://www.ynet.co.il/environment-science/article/hks680ne11e#google_vignette?utm_source=ynet.co.il&utm_medium=Share&utm_campaign=copy_url

אפשר לבחור גם בכתבה הזאת:

<https://www.israelhayom.co.il/news/environment/article/19230931>

2. שאלות אפשריות לדיון קצר:

מי מרוויח מהרחבת החקלאות באזורי יערות הגשם?
מי נפגע? (היער, בעלי החיים, הקהילות המקומיות, האקלים העולמי).
איך זה קשור למה שאנחנו אוכלים / קונים כאן, בישראל?
ניתן להדגיש: גם אם ישראל רחוקה גיאוגרפית, חלק מהמוצרים שאנחנו צורכים קשורים לשרשראות ייצור שפוגעות ביערות הגשם.

שלב 4: זווית ישראלית: ישראל בוועידת האקלים

שוחחו בקצרה עם התלמידים על השאלות הבאות:

1. האם חשוב שגם ישראל תהיה חלק מהדיונים בוועידת האקלים?
2. באילו תחומים ישראל יכולה לתרום? (למשל: טכנולוגיות חקלאות חכמות, חיסכון במים, אנרגיה מתחדשת, חינוך לאקלים)
3. מה האחריות של מדינה קטנה כמו ישראל כלפי מקומות רחוקים לכאורה, כמו האמזונס?

מטרה בשלב זה: לחבר בין הדיון הגלובלי לבין האחריות והעשייה המקומית.
ניתן לבקש מהתלמידים לאתר מידע אודות מידת השתתפותה של ישראל בוועידה בבלם.

שלב 5: ניסוח שאלות לשידור החי עם פרופ' ירון זיו, בית הספר לשינוי אקלים וקיימות, אוניברסיטת בן גוריון

1. הסבירו לתלמידים:
במהלך השידור החי תהיה לכם הזדמנות להעלות שאלה לפרופ' ירון זיו.
ניסוח שאלה כיתתית/קבוצתית יכול להפוך את ההשתתפות שלכם למשמעותית ומערבת יותר.
2. חלקו את הכיתה לקבוצות קטנות.
כל קבוצה תנסח 1–2 שאלות, בהשראת:
המחאה של הילידים.
הכתבה על החקלאות והפגיעה ביערות הגשם.
הזווית הישראלית והאחריות שלנו.
3. הנחו את התלמידים לעמוד בכמה עקרונות לניסוח שאלה טובה:
שאלה ברורה וקצרה.
שאלה פתוחה (לא "כן/לא") שמזמינה הסבר.
שאלה מכבדת, שמתייחסת לנושאים שהועידה עוסקת בהם.
4. לאחר ניסוח השאלות:
כל קבוצה תקריא את השאלות שלה.

הכיתה תבחר (בהצבעה או בדיון קצר) שאלה אחת או שתיים שייוצגו כשאלות הכיתה לשידור החי.

דוגמאות לשאלות שהתלמידים יכולים להיעזר בהן (להשראה בלבד) אפשר להראות לתלמידים כדוגמאות, אך לעודד אותם לנסח בניסוח שלהם:

- **שאלה על ילידים וצדק סביבתי:**
“איך אפשר לקבל החלטות בוועידת האקלים שמתייחסות ליערות האמזונס בלי לפגוע בזכויות ובתרבות של הקהילות הילידיות שגרות שם?”
- **שאלה על חקלאות ופגיעה ביער:**
“מה אפשר לעשות כדי לצמצם את הפגיעה ביערות הגשם שנגרמת מחקלאות מערבית, בלי לפגוע בביטחון המזון של מדינות בעולם?”
- **שאלה על ישראל והאחריות הגלובלית:**
“מה התפקיד של ישראל בדיונים על האמזונס, ואילו צעדים מעשיים אנחנו יכולים לקדם כאן בישראל כדי לעזור בהגנה על יערות הגשם?”
- **שאלה על בני נוער והשפעה:**
“איך בני נוער ובתי ספר יכולים להשפיע על החלטות שמתקבלות בוועידת אקלים בינלאומית כמו COP30?”

אפשר לסיים באמירה לתלמידים:

השאלות שלכם הן חלק מהשיח העולמי על עתיד כדור הארץ. עצם זה שאתם שואלים, חושבים ומבקרים – כבר הופך את ההשתתפות שלכם בוועידה למשמעותית.